

رادیکال ہا،

انقلابی ہا

تروریست ہا

Radicals, Revolutionaries, and Terrorists

Colin J. Beck
Polity Press 2015

Persian translation published by
© Logos Publications 2019

رادیکال ھا،
انقلابی ھاو
تروریست ھا

کالین جی. بک

ترجمہ

محمد بابایی

عضو ہیئت دانشگاه خوارزمی

و

ایرج ہمتی

نویسنده و پژوهشگر

سرشناسه	ک، کالین ج. Beck, Colin J.
عنوان و نام پدیدآور	رادیکال‌ها، انقلابی‌ها و تروریست‌ها/کالین جی. بک؛ ترجمه ایرج همتی و محمد بابایی.
مشخصات نشر	قم: لوگوس، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۲۴۶ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۲۸۸-۰۷-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
یادداشت	عنوان اصلی: Radicals, Revolutionaries, and Terrorists 2015.
یادداشت	کتابنامه: ص: ۲۰۱.
یادداشت	نمایه
موضوع	رادیکالیسم، Radicalism
موضوع	انقلاب Revolutions
موضوع	تروریسم Terrorism
شناسنامهٔ افزوده	بابایی، محمد، ۱۳۴۹-، مترجم
شناسنامهٔ افزوده	همتی، ایرج، ۱۳۴۱-، مترجم
رده‌بندی کنگره	HN ۴۹/۲ب۸ ۱۳۹۸
رده‌بندی دیویی	۳۰۳/۴۸۴
شمارهٔ کتاب‌شناسی ملی	۵۶۴۱۰۷۵

لوگوس

رادیکال‌ها، انقلابی‌ها و تروریست‌ها

ترجمهٔ ایرج همتی و محمد بابایی

ویراستار	مولود زیباکلام
طراح جلد	حسین راست‌منش
نوبت چاپ	اول ۱۳۹۸
شمارگان	۵۰۰
قیمت	۴۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۲۸۸-۰۷-۱

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً یا جزئاً، به هر شکل اعم از چاپ، فتوکپی، اسکن، صوت، تصویر یا انتشار الکترونیک بدون اجازه مکتوب از نشر لوگوس ممنوع است.

ایمیل: info@irlogos.com

تماس با مرکز پخش: ۰۹۰۲ ۱۵۴ ۰۰۴۲

فروشگاه برخط لوگوس: www.irlogos.com

فهرست

۱.....	مقدمه مترجمان.....
۵.....	قدردانی.....
۷.....	بخش اول: بازشناسی شناخته‌ها.....
۹.....	فصل ۱: رادیکالیسم چیست؟.....
۱۱.....	مطالعه جنبش‌ها، انقلاب و تروریسم.....
۱۷.....	مفهوم‌سازی تروریسم.....
۲۲.....	مفهوم‌سازی انقلاب.....
۲۵.....	مفهوم‌سازی رادیکالیسم.....
۳۰.....	مباحث فصل‌ها.....
۳۱.....	یادداشت‌های فصل ۱.....
۳۳.....	فصل ۲: چه کسی رادیکال است؟.....
۳۶.....	مشارکت فردی در رادیکالیسم.....
۴۳.....	حمایت اجتماعی از رادیکالیسم.....
۴۵.....	رهبران رادیکال.....
۴۸.....	روان‌شناسی اجتماعی رادیکالیسم.....
۵۴.....	جمع‌بندی.....
۵۶.....	یادداشت‌های فصل ۲.....
۵۷.....	فصل ۳: جنبش‌های رادیکال چگونه سازماندهی می‌شوند؟.....
۵۹.....	انواع سازمان‌های رادیکال.....
۶۶.....	شبکه‌ها و عضوگیری جنبش‌ها.....
۷۰.....	ائتلاف‌های انقلابی.....
۷۵.....	جناح‌های رادیکال، سرایت‌پذیری و تخلیه‌شدگی.....
۷۹.....	جمع‌بندی.....
۸۰.....	یادداشت‌های فصل ۳.....

فصل ۴: رادیکالیسم کجا و چه زمانی روی نشان می‌دهد؟	۸۳
علل ساختاری رادیکالیسم	۸۶
نوع رژیم و رادیکالیسم	۹۲
نقش جامعه مدنی و رسانه‌ها	۹۹
بستر جهانی و تاریخی رادیکالیسم	۱۰۳
جمع‌بندی	۱۰۸
یادداشت‌های فصل ۴	۱۰۹
بخش دوم: شناسایی ناشناخته‌ها	۱۱۱
فصل ۵: آیا رادیکالیسم درباره ایده‌ها و ایدئولوژی است؟	۱۱۳
فرهنگ و کنش در رادیکالیسم	۱۱۵
فرهنگ و ساختار در رادیکالیسم	۱۱۹
مذهب و تروریسم	۱۲۴
ایدئولوژی و فرایند انقلاب	۱۲۹
جمع‌بندی	۱۳۳
فصل ۶: آیا رادیکالیسم چرخه حیات دارد؟	۱۳۵
ذخایر منازعه و نوآوری	۱۳۹
سرکوب و سازگاری نخبگان	۱۴۳
پیامدهای رادیکالیسم	۱۴۹
یک پیشنهاد معتدل: از ائتلاف‌های انقلابی تا پیامدها	۱۵۴
جمع‌بندی	۱۵۹
یادداشت‌های فصل ۶	۱۵۹
فصل ۷: چرا و چگونه امواج رادیکالیسم اشاعه می‌یابد؟	۱۶۱
مجراهای اشاعه	۱۶۶
بازیگران، همانندی اجتماعی و ربط داشتن در اشاعه	۱۷۱
زمان، فضا و موقعیت امواج رادیکالیسم	۱۷۵
جمع‌بندی	۱۸۲
یادداشت‌های فصل ۷	۱۸۳

۱۸۵.....	فصل ۸: گذشته و آینده رادیکالیسم چیست؟
۱۹۵.....	آینده رادیکال ها، انقلابی ها و تروریست ها
۲۰۵.....	کتاب نامه
۲۳۹	نمایه

مقدمه مترجمان

قرن بیست و یکم در دهه نخست خود با طوفان سهمگین رخدادها و وقایعی همراه شد که زاویه نگاه مراکز مطالعاتی و دانشگاهی جهان را بلافاصله و در گستره‌ای که تا آن زمان کمتر سابقه داشت، به موضوع رادیکالیسم و پیوندهای آن با خشونت و افراط‌گرایی سوق داد. پس از آن، شمار فراوانی از پژوهشگران و متخصصان به‌ویژه در رشته‌های جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و روان‌شناسی دست به کار شدند تا برای درک چالش‌هایی که دولت‌ها و جوامع امروزی از ناحیه انواع رادیکالیسم سیاسی با آن روبرو می‌شدند، به تحقیق و نظریه‌پردازی درباره ریشه‌ها و زمینه‌های فردی و اجتماعی گروه‌ها و جنبش‌های رادیکال بپردازند.

رادیکالیسم به طور کلی به هر نوع نگرش یا رفتاری در حمایت و هواخواهی از تغییر و دگرگونی بنیادی اشاره دارد و این معنا از آنجا ناشی می‌شود که رادیکال از نظر لغوی به معنای اصل و ریشه است. اما ورای این تعریف ابتدایی چه چیزی از رادیکالیسم در عرصه‌های نظری و عملی دانسته می‌شود؟ چه وقت دانسته می‌شود رادیکالیسم مترادف با تندروی و افراط‌گری است یا ملازم با شیوه‌ای از پیگیری تغییرات است که در همان حال که ریشه‌ای یا بنیادی است، اما ممکن است نظم اجتماعی و سیاسی را دستخوش بی‌ثباتی، خشونت و قطبی‌سازی نیروها نکند؟ به عبارت دیگر، چنانکه *استیون پول* نویسنده و روزنامه‌نگار انگلیسی در مقاله‌ای در این خصوص نشان می‌دهد رادیکالیسم چه وقت معنای خوب می‌دهد و چه وقت معنای زنده؟ به گفته *پول* هیچ‌کس حاضر نیست اعتراف کند (مثلاً) «سیاست پیشنهادی‌اش به جای پرداختن به ریشه‌ها صرفاً وقتش را با شاخ و برگ تلف می‌کند»، چنان‌که حزب محافظه‌کار با چنین ملاحظه‌ای، سیاست‌های خود را «رادیکال» معرفی می‌کند، اما اتفاقاً در همان حال حزب کارگر که بنا به سابقه تاریخی، رادیکال خوانده می‌شود، تلاش می‌کند تا از اطلاق هر نوع رادیکالیسمی به خود

تبری جوید.^۱ بنا به این دلایل شاید کمتر مفهومی در ادبیات سیاسی به اندازه رادیکالیسم کاربرد نابسامان و گیج‌کننده‌ای پیدا کرده است. اما آیا این بدان معناست که فراتر از دیدگاه و چشم‌انداز خاص هر فرد، چیزی وجود ندارد که به عنوان رادیکالیسم، نام‌گذاری واحدی درباره آن انجام گیرد؟

کالین جی. بک نویسنده کتابی که ترجمه آن را پیش رو دارید نشان می‌دهد دست یافتن به معیار واحدی برای اطلاق رادیکالیسم به چیزی اعم از افکار و کنش‌های افراد و گروه‌های اجتماعی بسیار دشوار است. استدلال مشهور در این زمینه این است که «رادیکال از نگاه یک شخص، معتدل از نگاه دیگری است.» همچنین «آنچه در یک زمان یا یک موقعیت، رادیکال است احتمالاً در زمان یا موقعیت دیگری رادیکال نیست.» بک، به این ترتیب مسئله نسبی بودن در تعریف رادیکالیسم را می‌پذیرد، اما در عین حال نمی‌خواهد اعلام کند هیچ مبنا و معیار ویژه‌ای در این باره وجود ندارد. کالین بک، دانشیار جامعه‌شناسی کالج پونوما در کلارمونت کالیفرنیا است. زمینه تدریس او علاوه بر مقدمات جامعه‌شناسی، جنبش‌های اجتماعی، جامعه‌شناسی جهانی، روش پژوهش و نظریه اجتماعی است و در این میان، به رادیکالیسم در جنبش‌های اجتماعی، انقلاب و تروریسم علاقه ویژه‌ای نشان داده است. برخی منابع از وی به عنوان یکی از ده پژوهشگر برتر در زمینه تروریسم نام می‌برند. همچنین، بک ۲۰ مقاله پژوهشی در زمینه علایقش منتشر کرده و به خاطر برخی از آنها جوایزی دریافت کرده است. علاوه بر این، بیش از ۴۰ مقاله و سخنرانی در همایش‌های داخلی و بین‌المللی ارائه کرده است. او عضو هیئت تحریریه مجله *Journal for the Study of Radicalism* است.

بک در این کتاب می‌کوشد با تعیین ویژگی‌هایی کم و بیش توافق‌پذیر در تعریف رادیکالیسم و ارجاع به نمونه‌های متنوعی از وقایع و رویدادها، یا افکار و اعمال گروه‌ها و جنبش‌هایی که در پنج قرن اخیر در پی گونه‌ای از تغییرات در روندها، نظام‌ها یا ساختارهای سیاسی، اجتماعی و اقتصادی بوده‌اند، درک بالنسبه عینی‌تری را از چیستی رادیکالیسم، تشخیص آن از سایر اشکال کنش‌گرایی و شرایط وقوع آن در بستر تاریخی و اجتماعی ممکن سازد. بک تلاش می‌کند به یک سنخ‌شناسی گسترده از رادیکالیسم در

۱. بنگرید به: پول استیون، «رادیکال واقعا به چه معناست»، ترجمه سوده هرمزان، سایت ترجمان علوم/انسانی، ۹ خرداد ۱۳۹۵.

جنبش‌های اجتماعی دست بزند، اما تأکید اصلی او بر موقعیت‌هایی است که رادیکالیسم، انقلاب و تروریسم به رغم تمایزات مشخص، به هماهنگی و همپوشانی می‌رسند. به عبارت دیگر، این کتاب یک بررسی جامع از تقاطع جنبش‌های اجتماعی رادیکال و انقلابی با خشونت‌های سیاسی ارائه می‌دهد. یک می‌نویسد: «با آن‌که می‌توان رادیکالیسم را بدون خشونت، انقلاب را بدون ترور، و تروریسم را بدون اهداف رادیکال تصور کرد، اما مباحث این کتاب ... بر حوزه‌هایی که منعکس‌کننده اشتراک عمل آنهاست تمرکز می‌یابد.»

کتاب حاضر در سال ۲۰۱۵ منتشر و با استقبال جامعه علمی و دانشگاهی روبرو شد و از زمان انتشار، نقدهای متعددی نیز بر آن وارد شده است. با در نظر گرفتن سبک و نوآوری قابل توجه آن در زمینه رادیکالیسم و جنبش‌های اجتماعی و رویکردی که به‌ویژه در پرداختن به بعضی از مسائل بسیار چالش‌برانگیز از جمله در خصوص رابطه مذهب، تروریسم و خشونت سیاسی دارد، و نیز از آنجا که در ایران اساساً درباره رادیکالیسم، ادبیات مناسبی تألیف یا ترجمه نشده است، ترجمه این اثر را در اختیار همه علاقمندان به‌ویژه پژوهندگان رادیکالیسم قرار می‌دهیم و مطالعه آن را برای دانشجویان علوم سیاسی و جامعه‌شناسی به صورت متن درسی بسیار سودمند می‌دانیم.

در ترجمه این کتاب از کمک و نظرات ارزشمند چند تن از صاحب‌نظران شناخته‌شده بهره بردیم: دکتر ابوالفضل دلاوری دانشیار علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی با وجود مشغله فراوان، ضمن بازبینی دقیق متن ترجمه و کمک فراوان به روان‌سازی آن، برخی معادل‌های مناسب را در مورد تعدادی از مفاهیم غامض کتاب پیشنهاد کردند؛ دکتر علی مرشدی‌زاد عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد و از مترجمان برجسته کشور که ترجمه آثار متعددی را در زمینه انقلاب، جنبش‌های اجتماعی و مسائل ایران در کارنامه خود دارد، از آغاز راهنما و مشوق ما در انجام این کار بودند و در روند ترجمه به فهم برخی بخش‌های دشوار متن کمک کردند؛ و نیز امیر سرتیپ مسعود بختیاری از فرماندهان جنگ ایران و عراق و یکی از نویسندگان تاریخ جنگ به ما در فهم برخی اصطلاحات نظامی متن یاری رساندند. مراتب سپاس و امتنان خود را به یکایک آنان ابراز می‌داریم.

نکته‌ای که در پایان قابل اشاره است، حجم زیاد داده‌ها و اطلاعات ارائه‌شده در متن و روش خاص نویسنده در فشرده‌سازی آنهاست. از این رو، مترجمان در پاره‌ای موارد ناگزیر از بررسی منابع مختلف و درج توضیحات مرتبط در پانویس شدند تا به روشن ساختن معنای مدنظر نویسنده یا آشنایی خوانندگان با سوابق موضوع کمک کرده باشند.

ایرج همتی و محمد بابایی

شهریور ۱۳۹۸

قدردانی

روزی که اما لانگستاف از سوی مؤسسه مطالعاتی پالیسی پیشنهاد نگارش کتابی درباره جنبش‌های اجتماعی رادیکال را به من داد با خود فکر کردم این کتاب، کاری است که اگر تمرکز آن صرفاً بر روی نظریه جنبش باشد هم برای مطالعه و هم نگارش، خسته‌کننده خواهد بود. به این دلیل، پیشنهاد کردم طرح اولیه کتاب را زمانی تهیه کنم که یک دوره درس جامعه‌شناسی ۱۲۱ را در کالج پومونا^۱ با عنوان «رادیکال‌ها، انقلابی‌ها و تروریست‌ها» ارائه داده باشم. موافقت مؤسسه پالیسی با این فکر، مایه خوشحالی من شد و حالا یک برنامه درسی که سال‌ها پیش به هنگام تهیه یک فنجان قهوه به ذهن من خطور کرده بود، تبدیل به کتاب شده است. از همه کارکنان خوب مؤسسه، از جمله اما لانگستاف، الن گریفیتس و جاناتان اسکرت به خاطر کمک‌شان در به ثمر رسیدن این کار و تحمل تأخیراتم در یک دوره زمانی بسیار دشوار قدردانی می‌کنم.

۱. Sociology 121: عنوان دوره‌ای درسی است که دانشجویان رشته جامعه‌شناسی در آن برای درک و مطالعه انتقادی مسائل مهم جامعه فرصتی به دست می‌آورند. طی این دوره، علاوه بر تجزیه و تحلیل ریشه مشکلات اجتماعی، به نگرانی‌ها در حوزه سیاست‌های اجتماعی و راه‌حل آنها پرداخته می‌شود. (مترجمان)

این کتاب به دانشجویان همان درسی تعلق دارد که در طی آن دوره، مباحث کتاب شکل گرفته است. آنها نخستین مخاطبان ایده‌های کتاب بودند و کم و بیش بر نحوه ارائه این ایده‌ها تأثیر گذاشتند. رابرت چیوا اثر خود بر تعریف من از رادیکالیسم آگاه است. دانشجویان من در درس جنبش‌های اجتماعی که بهار ۲۰۱۴ ارائه شد علاقه‌ام را به موضوع کنش جمعی تقویت کردند و به من انگیزه دادند دست‌نوشته‌ام را به پایان برسانم. همچنین از دستیاران پژوهشی با استعدادم در طی این سال‌ها، امیلی ماینر^۱، الی کاپلان، کونیکو مادن و مگان پریشیت سپاسگزاری می‌کنم.

اما خارج از کلاس، خود را به طور خاص مدیون چند نفر می‌دانم: آل برگسون [آلبرت جی. برگسون]^۲، که اولین بار پیشنهاد کرد کاری علمی درباره موضوع مورد علاقه‌ام یعنی خشونت سیاسی انجام دهم؛ داگ مک‌آدام^۳، که در درک من از منازعه راهنمایم بود؛ جان می‌یر^۴، که بیش از هر کس دیگری به من آموخت چگونه هم‌عالم علوم اجتماعی باشم و هم یک انسان؛ دیوید فرانک و ریچارد لاجمن^۵ به خاطر تشویق‌هایشان برای پیگیری پروژه و سایر دوستان و همکاران من در پومونا که مایه پشتیبانی و ایجاد فراغت لازم در من برای انجام این کار بودند. به‌ویژه، از هیلاری گروندیک، بنجامین بوریل، کوین دتمار و باب هرمان تشکر و قدردانی می‌کنم.

همچنین، بدون عشق و حمایت همسرم روبین کوپر هیچ کاری از دست من ساخته نبود و حتی زمانی که مشغول نگارش کتاب نبودم، او ترتیب همه کارها را می‌داد. به زودی ما یک گروه سه‌نفره خواهیم شد.

کالین جی. بک

۳۰ می ۲۰۱۴

کلارمونت، کالیفرنیا

1. Emily Miner
2. Al Bergesen
3. Doug McAdam
4. John Meyer
5. David Frank and Richard Lachmann